

KIRK GUSTAV: *THERIOPHYLAXE*. Editura Gustav Fischer, pp. 2116+67 fig.+1 planșe color+3 hărți.

Theriophylaxia este un termen nou, făurit de autor prin care înțelege conservarea, paza și ocrotirea mamiferelor. Termenul vine în sprijinul noțiunilor de *theriologie* introdus de O g n e w (1928) în schimbul dificilului termen de „*mammalialogie*” sau „*mammalogie*” și al celui de „*biophylaxie*” prin care G r a z i m e k (1964) înțelege știința care se ocupă cu „ocrotirea tuturor ființelor din natură în vederea menținerii lor în viitor”.

Kirk, socotește *theriophylaxia* mai mult decât un sector al biophylaxiei, întrucât aceasta are în plus, în preocupările sale și ocrotirea animalelor contra chinurii lor prin dresaj, ținerea în captivitate, experiențe etc.

Theriophylaxia este o îndatorire imperioasă a umanității, o poruncă adresată rațiunii și prudenței asupra felului cum trebuie să gândim și să acționăm pentru a asigura viitorul speciilor de animale.

Bazat pe o vastă informație bibliografică (peste 800 de titluri) și pe relații primite de la 96 de oameni de știință, specialiști și instituții științifice, autorul analizând statutul speciilor de mamifere din lume ne indică trista situație a unora, dispariția multora și măsurile ce trebuie luate pentru a conserva această faună.

Lucrarea este însoțită de numeroase figuri sugestive printre care, centralizarea măsurilor de ocrotire luate în diferite țări pentru unele specii sînt foarte grăitoare. Să ne oprim de exemplu la Chiroptere. Acestea sînt ocrotite în majoritatea țărilor europene printre care și de toți vecinii țării noastre, de noi însă nu.

Opera realizată de Kirk este o excepțională contribuție la ocrotirea naturii în general și la aceea a mamiferelor în special, bazată pe criterii moderne de interpretare și pe numeroase date originale. Meritul lui Kirk este cu atît mai mare, cu cît aceste vederi sînt rezultatele unor amănunțite cercetări făcute de un autodidact în vîrstă de numai 30 de ani, care are la activul său peste 600 de publicații închinete ocrotirii naturii. Alegerea sa ca membru în numeroase societăți științifice internaționale de ocrotirea naturii (Belgia, Germania, Anglia, Olanda, Luxemburg, Elveția, S.U.A. și India) este o garanție a valorii activității sale.

THORN R. *LES SALAMANDRES D'EUROPE, D'ASIE ET D'AFRIQUE DU NORD*. Ed. Paul Lechevalier, Paris, 1968. 373 pag., 56 fig.
11 hărți geografice, 20 fotografii

Lucrarea prezintă o reușită sinteză a cunoștințelor acumulate despre Caudalele Paleartice.

Cu toate că Robert Thorn este un naturalist amator care, „cu toată viața sa zbruciumată, uneori chiar dificilă, el a găsit mijloacele de a-și rezerva o foarte mare parte din activitatea sa pasiunii de naturalist” după cum remarcă Jean Rostand, care prefațează volumul.

Lucrarea este scrisă într-un limbaj accesibil armatorilor și specialiștilor, păstrând totodată o ținută autentic academică.

Caudatele au cea mai mare răspândire în emisfera boreală. Cele 322 de lucrări incluse la bibliografie constituie dovada imensului material care a constituit documentația întocmirii lucrării.

În lucrare autorul sintetizează toate datele cunoscute pînă la apariția volumului privitoare la răspîndirea sistematică, filogenia, ethologia și ecologia speciilor.

Sînt prezentate speciile de Salamandride care au o răspîndire din Nordul Saharei pînă în regiunea Orientală a Asiei, nord-estul Indiei, nordul Birmaniei, pînă în Tonkin, Okinava și arealul European.

Speciile nearctice din America nu sînt incluse în volum, deoarece însuși autorul își propune din titlu să se ocupe numai de formele lumii vechi.

Pentru fiecare specie este indicată synoimia, iar clasificarea o face autorul utilizînd cele mai competente lucrări: Mertens și Wermuth (1960), pentru speciile din Europa, Chang (1936), Pope și Boring (1940) pentru speciile din China Sato (1943) pentru cele din Japonia.

Indicarea localității tip a speciilor și subspeciilor valide, constituie un real folos pentru specialiștii și amatorii dornici să cunoască acest grup. Autorul realizează, pe baza celor mai noi cercetări, clasificarea întregului ordin Caudata clasificîndu-l în patru subordine, nouă familii, 50 genuri și 304 specii. Dintre acestea lucrarea analizează două subordine: Cryptobranchoidea și Salamandroidea cu un număr de 5 familii cu 21 genuri.

De asemenea, sînt citate și denumirile populare în limbile: franceză, engleză, germană, iar la formele care nu au asemenea denumiri este folosită nomenclatura în limba țărilor unde specia are răspîndirea cea mai frecventă.

Meritul autorului este incontestabil chiar dacă unele genuri suportă discuții. Astfel Thorn separă Mertensiella ca gen aparte al fam. Salamandridae, iar ulterior Wake și Ozetti (1969) îl include în cadrul genului Salamandra, Notophthalmus (formă nearctică) este un alt gen pe care Wake și Ozetti îl consideră ca făcînd parte din cele

14 genuri ale familiei Salamandridae, familie care în lucrarea lui Thorn are numai 13 genuri.

Cu toate că lucrarea este prezentată într-un format mic (de buzunar), autorul reușește într-un mod armonios a reda cele mai caracteristice date ale speciilor și subspeciilor; astfel dă chei pentru determinarea adulților și larvelor, hărțile de răspîndire, dimensiunile corporale ale adulților și larvelor scurte referiri asupra diagnozei, habitatului, răspîndirii și etnologiei fiecărei specii de ssp. iar la unele chiar o descriere morfologică amănunțită, fără a lipsi uneori și descrierea coloritului.

Desenele originale (majoritatea din ele) completează într-un chip armonios înțelegerea textului. Nu lipsesc desenele scheletului cranial pentru unele familii și la fiecare subordon, schițele referitoare la dezvoltarea embrionară a unor specii de Caudate, poziția de rut a mai multor specii, desenele caracteristice diagnozei cît și desenele regiunii cloacale la unele specii: ex. *Euproctus asper*, *E. platycephalus*, *E. montanus* etc.

Lucrarea impresionează și prin materialul original folosit de autor pus la dispoziție de Universitatea din Hiroșima și Institutul Senckenberg din Frankfurt a Main.

Importanța practică și teoretică a lucrării este sporită și de prezența capitolului „Date asupra menținerii Salamandrelor în captivitate” cît și o schiță a filogeniei Urodelelor.

Părerile extrem de diverse asupra originii Urodelelor ocupă în filogenia vertebratelor un loc interesant. Thorn aduce prin cercetările sale anterioare, dovezi incontestabile asupra originii Urodelelor fosile din peștii Crossopterigieni ai Devonianului.

Multe specii actuale se întorc și azi în apă pentru reproducere altele însă s-au adaptat la o viață complet terestră prin o multitudine de adaptări în diferite stadii ontogenetice.

Lucrarea „Les Salamandres” realizată de R. Thorn, rămîne cel mai prețios ghid al naturalistului, amatorului și specialistului, care prin intermediul colecției „Encyclopedie pratique de naturaliste” Tom. XXXV are posibilitatea de-a cunoaște minunata lume a Salamandrelor cărora omul de azi le dă atenție minoră deși ele sînt urmașii primelor vertebrate ce au cucerit uscatul.

Multitudinea de date și informații, stilul academic dar atrăgător, cît și realizarea grafică face ca lucrarea „Les Salamandres” realizată de R. Thorn să devină utilă tuturor celor interesați în a cunoaște natura la ea acasă.

